

RDECA ARMADA je v vsakem osvobojenem kraju navdušeno sprejet. Se posebno očarljivi prizori pa se dogajajo ob srčanjih sovjetskih redne armade s sovjetskimi gerlci, ki so ji v ofenzivi ob vsi vzhodni fronti v od Nemeev okupiranih krajih v veliko pomoč. Gornje je prizor, ko sovjetski vojak poljubi gerlca v Černigovski krajini, ki je sedaj osvobojen.

Vloga Rusije v diplomaciji in v vojni v Evropi

VESTI O NACIJSKIH TIPANJIH IN TRIKH
ZA "SEPARATNI MIR" STARA STVAR. — KAJ JE
Z ATLANTSKIM ČARTERJEM? — BALTISKE
DEŽELE IN POLJSKA. — STRAH NEMČIJЕ

Ko je bila konferenca med Ribbentropom in dvema angleškima uradnikoma, na katerem so tipali drug drugače za separaten mir med Nemčijo in Anglijo, verjetno, "ne brez rezultata". Vests v Pravdi pravi, da so se za to skriveno misijo sestali nekje na iberškem polotoku (v Španiji, ali pa na Portugalskem).

Vzrujenje v Angliji

Na Angleškem je ta vest povzročila velike ogorčenja. Ako bi bila objavljena v kakem časopisu nevrstnega dežela, ali magari v tem ali onem listu v Angliji ali v Ameriki, bi jo angleška vlada enostavno dementirala in stvar bi bila končana. Toda v Rusiji sme take vesti ali poročila objavljati le z dovoljenjem vlade, so tolmačili angleški in ameriški listi, zato ima ta silno težko obdolžitev, čeprav je na listu "Govorica v Kairu", značaj obdolžitev, da Anglia kuje za hrbtom Rusije in drugih zavezniških vloga. "To je najbolj absurdna, bedasta trditve, ki so si jo mogli v Moskvi izmisli," so konstatirali v Angliji. Časopisi v nji in v naši deželi so o tisti mali notici razovrjavili precej dni in očitali sovjetski vladni, da je s tem insultom na Anglijo izvršila največjo nepremišljenošč, ki more biti le Nemčiji v korist.

Izjava Moskve

Casopise in radio v Rusiji je objavilo zanikanje angleške vlade o nerescnosti takega sestanka.

(Konec na 4. strani.)

Kdo ruši z opravljanjem delavstva in s ščuvanjem moralno našega vojaštva?

Merodajni vladni uradi in drugi vedo, da vojna industrija sijajno producira ne da nam bi bilo treba postavde za "draftanje" delavcev. Čemu torej jo vlada sili v spremem?

Vojni tačnik Stimson je kongresu pojasnil, da je potrebna za podvig morale v naši armadi. Vznečenja se vsled stank in splošnega nepokoja na domači fronti, pravi Stimson. Poučeni krog trdijo, da je Roosevelt istega mnjenja.

Kdo pa je kriv, da se vojaki zgražajo nad delavci?

Tisti komentatorji, protiunijski propagandisti in reakcionarni časopisi, ki jim dan za dнем pripovedujejo, kako delavci dobro služijo, zahtevajo za nadure čas in pol, izostajajo z dela za vsak prazen nič, pijačujejo in lenarijo, "dočim se morajo vojaki potikati v lisičjih tuknjah, se boriti če treba noč in dan, v vsakem vremenu in v vsaki klimi ter tvegati življena za plačo okrog \$50 na mesec."

Ali je kaj čudnega, če pada moral, ko ima dostop do vojaštva samo te vrste propaganda? Saj vojaki niti ne zapopadejo ne, da jih ščuvajo proti lastnim očetom, bratom, sestram, da, tudi proti materam, ki so sedaj v industriji in producira v takih množinah, da je ta dežela zares postala "arzenal demokracije", za kakršnega ga je označil predsednik.

Kaj, če bi šli še delavski propagandisti med vojake in jim povedali, da delodajalci niso hoteli pristati v znižanje svoje plače na \$25,000 čistega na leto, dolje, kako se bogataši bore proti obdavčenju profitov, ki naraščajo v stotine milijonov?

Kaj pa bi rekli vojaki, ko se vrnejo, in bi našli razmere, v katerih se bi morali v industriji in v majnah boriti za zboljšanje življenjskih razmer zopet od kraja?

Od kar smo v vojni, znašajo naše izgube na vseh bojiščih — ubitih, ranjenih in pogrešanih — nad 140,000 mož.

V istem času je bilo v industriji 37,000 delavcev ubitih — AFL ceni, da še veliko več, dva milijona trajno pohabljenih in okrog 3,000,000 poškodovanih. In koliko je onih, ki so si pri delu nakopali neozdravljivih bolezni!

To noj bi povedali vojakom, pa bi za vojno navdušenje med njimi ne bilo nobene nevarnosti.

Rev. Omanova-Debevčeva kat. struja ustanovila novo politično akcijo

Toč s čemer sta Sansu pretila Rev. J. J. Oman in James Debevec, se je zgodilo 16. januarja v Clevelandu. Ameriška domovina v dne 16. jan. poroča, da so se zbrali v šolskem auditoriju fare sv. Vida zastopniki vseh slovenskih župnij v Ohiu, med njimi deset duhovnikov. Predsedoval je kanonik Oman.

Sklenili so ustanoviti politično akcijo, za začetek najprvo v Clevelandu in potem po vseh naseljih, kjer žive katoliški Slovenci. Z njo se naj bi ameriški katoliški Slovenci predstavili ameriški javnosti v času, "ko se nas smatra na pristojnih mestih za komuniste, kar nam je izpoloval' pisatelj Adamič s svojo zavajalno politiko, ki gre javno za tem, da se propagira sovjetsko naše stare domovine in v čemer ga je začel podpirati 'gmotno in moralno' tudi SANS, ki je s tem izgubil zaupanje katoliških Slovencev. (Citirano iz omenjenega poročila.)

Na sestanku se je poudarjalo, da je taka organizacija potrebna, ker se je batiti, da bi brez nje ameriški Slovenci — ali saj večina njih — izgubili dobro imé in pa "ker je treba zaveznikom dokazati, da narod v naši starosti domovini ne mara nobene sovjetezitije ali kake komunistične diktature."

"Naprej za pravo, resnično demokracijo! Na delo za zedinjenje Slovenijo."

Poudarja, da si naj tam narod sam izbere vlado po svoji volji, brez pritiska s katerekoli strani.

Tak je torej ta novi, dasi pričakovani pojav v naši politični javnosti.

AFL vztraja v odklanjanju priznanja ruskih unij

Zveza angleških strokovnih unij sklicuje meseca junija v Londonu prvo mednarodno delavsko konferenco v tej vojni. Nauje je povabilo predstavnike delavskih unij vseh združenih narodov, torej tudi zastopnike velike delavske zveze v Sovjeti, in pa vse tri velike unije skupine v Zed. državah: A. F. of L., CIO, in britovščine že-lezničarjev.

O tem povabilu je uradno sklical ekssekutiva AFL, ki je pričela s svojo sejo minuli teden v solnčnem Miamiu v Floridi. Že pred tem pa je njen prvi predsednik Matthew Woll, diplomatski besednik v Green-

vem odboru, podal ameriškemu tisku daljšo izjavo z namigom, da AFL svojega stališča napram unijam v Rusiji ni spremenila, zato ji ne kaže odzvati se vabilu angleškega delavstva na mednarodno konferenco v Londonu.

Stališče AFL je, da unije v Sovjeti uniji niso delavske unije v pravem pomenu besede, ker niso svobodne, nego aparat države. Pred to vojno jih je ekssekutiva AFL sporejala s Hitlerjevimi in Mussolinijevimi unijami.

Glavni predstavnik zveze angleških unij Walter Citrine je bil že parkrat, v tej deželi, da ekssekutiva AFL pridobi za sode-

lovanje s sovjetskimi unijami, a bilo je vse zmanj.

Morda bi se ekssekutiva AFL spriznajniti s Citrinovim predlogom, a ne bi v njiju prevladovalo tolikšno sovraštvo proti ameriškim komunistom, ki so se jih s svojo taktiko tako zamirili, da je gluba za argumente unijskih tovarišev v Angliji.

Angleški unijski voditelji so večinoma takozvani zmerni socialisti, torej ne silijo v sporazum s sovjetskimi unijami, zanika kakega radikalizma, pač pa iz potrebe. Vedo, da će nebo delavstvo po tej vojni mednarodno sodelovalo, mu bo marsikje slava

V USA se izdela več letal kot po vsem svetu skupaj

Dočim se z velikimi naslovi v kapitalističnem časopisu razglaša zaostajanje ameriške industrije v njenih nalagan, po krviti stavki seveda in vsled posminkanja čuta odgovornosti med ameriškim delavstvom za vojne napore, pa le z malimi noticami heležijo, kako ogromno je narasla produkcija — marsikje toliko, da jo morajo krčiti. Časopis, ki specializira v napadanju organiziranega delavstva, je brez senzacionalnih naslovov objavilo poročilo, večinoma v ducatu ali v par ducatin vrstic, da je bila ameriška produkcija bojnih letal lani dvakrat večja kot vseh osiščnih dežel skupaj in večja kot po vsem ostalem svetu.

Tako je ugotovil T. P. Wright, ki je direktor vladnega urada Aircraft Resources Control Office v reviji Aviation News.

Dejal je, da četudi nimamo o produkciji posameznih osiščnih, pa tudi zavezniških dežel popolnoma točnih podatkov, so vendar tolikšni, da se je na podlagi njih lahko izvršilo omenjeno primerjavo.

Producija letal bo letos še večja, kar spremi veljake v Berlinu z zelo neprijetnimi občutki.

Profitarstvo najteže kontrolirati

Bivši direktor distribucije živil (Food Distribution Administration) Roy F. Hendrickson je dejal, da je najteže držati profitarstvo k tloru v naročanju živil za armado in mornarico, ki segajo v stotine milijone dolarjev. Ko je uvidel, da odiranja ne more ustaviti, in Hendrickson pravi, da tudi predsednik Roosevelt nima te moči, ki je službo pustil. On trdi, da se vlado ozemlja pri vojnih in lend-lease naročilih živil za naše vojaštvo in v pomoč zavezniškim deželam za milijone dolarjev.

Tako reči naj bi protidelavski propagandisti v tisku in v radiu pripravovali vojakom, ne pa jim blatili delavcev.

V začasnenem ustanovnem odboru so iz vsake župnije po trije zastopniki, izmed njih po ena ženska. Program, ki ga ta odbor izdela, bo predložen prihodnji seji.

Tako imamo torej eno organizacijo "za osvoboditev starega kraja" več, in pa za "reševanje dobrega imena ameriških Slovencev". "Am. domovina" na prvi strani vzklica nji v pozdrav:

"Naprej za pravo, resnično demokracijo! Na delo za zedinjenje Slovenijo."

Poudarja, da si naj tam narod sam izbere vlado po svoji volji, brez pritiska s katerekoli strani.

Tak je torej ta novi, dasi pričakovani pojav v naši politični javnosti.

V Zed. državah bodo predsedniške volitve. Ko se bo šlo pri mirovnih pogajanjih, kakšen naj bo mir in pa uredba po svetu, bo silno važno, kdo bodo zastopniki te dežele: Ali zakrnjeni reakcionarji, ki jim bo ohranitev kapitalizma in sebični interesi glavni smoter, ali pa taki, ki bodo razumeli, da nastaja nov svet z novimi potrebami in zahtevami socialnih pravic.

V zveznem kongresu in v postavodajah posameznih držav se bavijo z novimi predlogami proti organiziranemu delavstvu, ki se jih bo proti njemu uporabljalo v vojni in še posebno, ko je bo konec.

Industrija bo tedaj precej časa iz reda, še bolj pa milijoni delavcev, ki bodo na cesti in pred vprašanjem: Kam sedaj?

Delavstvo tu in v Evropi bo — če se dovolj potrdi — poskrbelo, da nastane po zmagi pravičen družabni red. To je njegova največja naloga. Protiv svojim napornom ima mogočne sovražnike. Lahko se zgodi, da će se delavstvo ne pripravi za spoprijem z reakcijo, bo dobito po poraženju fašizma v Evropi tu manj demokracije kot je je imelo in pa fašistične naredbe, ki mu bodo uravnavale življene v korist plutokracije.

Vsak zaveden delavec, ki te toke razume, je dolžan vršiti v teh kritičnih, krvavih zgodovinskih dneh svoje socialno poslanstvo.

Nove predloge za oslabljenje unij z "regulacijami"

ŽE DVANAJST DRŽAV SPREJELO ZAKONE ZA SISTEMATIČNO UNIČENJE DELAVSKIH ORGANIZACIJ. — UNIJE TIRAO BOJ ZA SVOJE PRAVICE PRED VRHOVNO SODIŠČE

Ni jih strah pred delavskimi glasovi

Lani so države Kansas, Colorado, Texas, Florida, Alabama, Idaho, South Dakota, Arkansas, Minnesota, Michigan, Massachusetts in Pennsylvania sprejeti postave za reguliranje unij in stavki, ki prete delavskim organizacijam s pogubo, če se jih ne prekliče, ali pa razveljavlji z državnimi legalnimi procesi.

Nekaj tožba proti njim je že vloženih, bodisi od unij AFL kot od CIO in bodo pritrirane v predsođbo o njihovih ustavnosti na vrhovno sodišče.

Učenje glavni namen

Protiunijski zakon v Coloradu na pr. določa, da se morajo unije inkorporirati in svojo upravo morajo vršiti po poslovniku, ki ga jih določa zakon.

Isti zakon določa razne omejitve v stavkih, pikeiranju v bojkotih. Po tem zakonu je delavcem v Coloradu nemogoče stavkati, ne da bi kršili eno ali drugo ali pa "več točk postave hkrati. Za kršile pa so določene kazni in za kršenje bi se smatralo, da je zavezniki izvršili svojo grožnjo, ali pa če bi lani premagari nadaljevali s stavko. "Vsaj naša armada širok sveta bi trpela, ker ne bi dobila ne municie, ne živil."

Umetno, da si nepoučen človek predstavlja, kako bi v takih (Nadaljevanje na 5. strani.)

Delavstvo pred velikimi dogodki, ki zahtevajo od njega velikih nalog

Letos se bo vojna razvila v večji zamah tudi na drugih frontah in zaveznički obetajo invazijo na kontinent. Tako bo ogromnost konflikta razvidna povsod, kakor je sedaj na vzhodni fronti.

Možno je, da se v Evropi konča že to leto.

In potem nastanejo druge, enako velike naloge v preobnovah dežel in pa borba za zgraditev političnega in ekonomskega sistema, ki bo služil ljudstvu. Le tak bo zares demokratičen, ne samo na papirju.

V Zed. državah bodo predsedniške volitve. Ko se bo šlo pri mirovnih pogajanjih, kakšen naj bo mir in pa uredba po svetu, bo silno važno, kdo bodo zastopniki te dežele: Ali zakrnjeni reakcionarji, ki jim bo ohranitev kapitalizma in sebični interesi glavni smoter, ali pa taki, ki bodo razumeli, da nastaja nov svet z novimi potrebami in zahtevami socialnih pravic.

V zveznem kongresu in v postavodajah posameznih držav se bavijo z novimi predlogami proti organiziranemu delavstvu, ki se jih bo proti njemu uporabljalo v vojni in še posebno, ko je bo konec.

Industrija bo tedaj precej časa iz reda, še bol

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v načetu uradu najpoznejne do pondeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$8.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

"Presenečenja" nad Browderjevo izjavo

Dne 10. januarja je tajnik komunistične stranke Earl Browder na shodu v New Yorku v sponin prvaku boljševizmu Nikolaju Lenini oznanil v dolgem govoru "novo črto" ameriške komunistične stranke.

V resnici ni nova, ker jo uporablja od junija 1941 dalje. Browderjev proglašen pomeni le, da se bo njegova stranka s svojo takto boljše usoglasila in ji s tem dala uradni pečat.

"Vsem ameriškim slojem" je Browder v svetju govoru izjavil, da ne bo več gojila razrednega boja, ne propagirala socializma, ker ve, da ameriško ljudstvo še ni dovezeno zanj. Ce bi ga mu usiljevali, bi to pomenilo le razdore in boje v ameriški javnosti, česar se ne sme dovoliti, ker po vojni bo potreben delati skupno vsem in tej deželi, kakor v drugih, v smislu sporazuma konference med Rooseveltom, Churchillom in Stalinom v Teheranu — kakovosten je že pač bil.

Večina listov v tej deželi je "novi" Browderjev evangelij omenila kot senzacijo in mnogi so ga komentirali v uvodnikih, seve vsak po svoje. Večinoma sarkastično.

Ze v eni prejnjih številk smo poročali o Browderjevem predlogu prihodnji konvenciji svoje stranke, da naj neha biti stranka in deluje v bodoče le kot "komunistično izobraževalno politično društvo" v mejah ameriškega dvostrankarskega sistema. "Ce ostanemo samostojna stranka, se s tem izoliramo od ostale mase ameriškega ljudstva", je dejal Browder. In ker to ljudstvo noče socializma, pa delujmo v kapitalizmu tako, da bo on nekaj populisti in mi nekaj. Kajti svet potrebuje sloge, je poudarjal. Sloge med deželami, sloge med sloji na temelju vzajemnosti.

Zelo zanimivo, pravijo eni, ki se čudijo, kaj vse se je že spremeno v gibanju, ki je začelo tako revolucionarno, agresivno in vrtajoče, kamor se je moglo pritakniki, da je bilo vsled svojih metod splošno obsovarženo. Njegov cilj takrat je bil svetovno strmolagljvenje kapitalizma in vseh njegovih vlad ter ustavnovitev svetovno proletarske diktature.

Tisti, ki so ta nauk širili in vodili, so ali pomrli, ali bili ubiti, ali so bili "likvidirani", ali pa v pozabljenu. Drugi, ki so ostali na vodstvu, pa so se premisili in začeli s taktiko sprave in propagiranjem kolektivne varnosti. Ker tudi to ni šlo, po krivdi vlad demokratičnih dežel (v glavnem francoske in angleške) — je bila crta sprememjena v sporazum z Nemčijo.

Bila je končno prelomljena tudi ta. Trajala je komaj dve leti. In tako je bilo konec tudi propagande kominterne proti imperialistični vojni, Angliji, Churchillu in Rooseveltu. Komunistična stranka v Zed. državah in na Angleškem, ter komunisti v Kanadi in v drugih deželah, so postali bolj "državotvorni" in navdušeni za pospeševanje naporov v vojni, kot pa vladajoče stranke teh dežel.

V Zed. državah so si osvojili za svoj glavni prapor zvezdnato zastavo, pojejo patriotske pesmi in v volinjih kampanjah agitirajo za tiste politike, ki so zvesti Rooseveltovi vnanji politiki, ne glede kakšne socialne nazare imajo.

Ker so se odločili s to taktiko nadaljevati, jim je lastna stranka postala v napotje. Politično društvo, ki jim bi dajalo direktive, bi sedaj zadostovalo.

Tako so ameriški komunisti postali podružnica demokratske stranke, ceprav se jih brani. Agitirajo za njene politične mašine, v Illinoisu na primer za Kellyjevo, in v New Jerseyu za zloglasnega Haguea, ki je ob zatiranju civilnih svobodščin onim, ki so sklicevali na zaščitne zakone, vzkliknil: "jaz sem postava!"

Ponekod bodo agitirali — kakor so že prej v kampanjih skozi zadnjih par let, tudi za kandidatne republikanske stranke, kot se spodobi za skupine, ki priznavajo "dvostrankarski" sistem. V njemu ima priložnost iti iz ene v drugo, pa si se vseeno zmerom v eni. Kajti resničnega dvostrankarskega sistema v tej deželi ni, ker je to ena stranka z dvema imenoma. Le osebe' v njima se menjajo, a njun program je vedno isti: temelji na načelu ekonomskega sistema kakršen je. Obe sta začetnici kapitalizma.

Dvostrankarski sistem ima Anglija, a Zed. države pa ga bodo imeli, kadar se bodo unije odločile za svojo politično stranko in z socialistični program.

Tako pa se jim je sedaj še Browder s svojo organizacijo javno pridružil in ob enem k newyorškim social-demokratom in kar je se takih po deželi. Wm. Green, Matthew Woll, David Dubinsky, Sydney Hillman, Earl Browder, John L. Lewis so sedaj — hočejo ali ne, vsi v enem "dvostrankarskem" taboru.

V newyorški Labor Party je velik boj za vodstvo — že star boj, med unijskimi voditelji, socialdemokrati in komunisti. In vendar je tudi newyorška Labor Party v soglasju vseh teh struj in posameznikov le podružnica demokratske stranke in župana La Guardia, ki je bil že v vse sorte strankah in v nobeni.

Nauk, ki ga sedaj usiljuje svojim ljudem celo bivši revolucionar Earl Browder, namreč, da kapitalizem in delavski razred lahko vzajemno živita in sodelujeta v skupno dobro, je tako ne resničen kakor le more biti. Cem pa potem takem boj med de-

ZENSKE V SAN PIETRU v južni Italiji so po zavzetju tega mesta privolile ameriškim fotografom, da jih slikajo. Rekle so, da so vesele, ker so Nemci odšli.

Nekaj o tem in onem

Chicago, Ill.—V krogih zdravniških kemikov so ugotovili, da je človeško telo vredno po svojih sestavinah samo 91 centov. Ne le v mirnem času, ampak tudi v vojnem, čeprav je v slednjem vse drugo dražje.

Ko sem to poročilo kemikov prečital, mi je mimogrede šimila misel v glavo, le čemu se toliko truditi za tako majhno vrednost?

"Kakšen patriot pa si!" sem si začel očitati. "Namesto da bi do 50. leta užival malo več življenja in se radoval demokracije in drugih svobodnih stvari in svobodščin, si pa garleto za letom, noč za nočjo, pri tem pa pozabil, da kaj takega sploh eksistira. In v zadnjih sedmih letih si pa potrošil čez tisoč dolarjev za zdravniško pomoč za twoje 91 centov neozdravljivo telo."

Nadalje mi je očitala vest: "Mar se ne zavedaš, da smo v vojni, ti pa po nepotrebnem mečeš denar proč za to svoje 91 centov telo in povzroča inflacijo s tem zapravljanjem zanj? Kaj ti je sploh koristilo potrošiti življenje in pekarjih? Vse štete, potice in torte, ki si jih spekel, so drugi pojedili, in denar, ki si ga prihranil in prisradil, sedaj drugi uživajo!"

Well, tak je dandanašnji sistem, ki mu nekateri spet v tej vojni pravijo demokracija, katere si vsakdo po svoje tolmači. Tisti, ki imajo skusnje, pravilno, drugi brez njih pa o nji ponavljajo kar so nekje čitali da je.

Ko je pokojni Jože Zavertnik govoril pred 25. leti na seji postojanke št. 1 JRZ, oblečen v navadni delovni obleki in plavljaci, sem se mu čudil. A še nedolgo tega sem čital Ibsonov izrek, da tisti, ki se bojuje, naj pusti svojo najboljšo obleko doma.

V govoru je omenil tudi anekdot, kako je neki socialist na Dunaju, kjer je pokojni Zavertnik precej časa živel, predlagal, da naj se vsakega aplikanta za pristop v stranko postavi najprva na glavo in se ga pregleda

jedno delovati v vojnih naporih? A deluje le eden, drugi si kupič profite, ne da bi delal.

Interesov med onimi, ki delajo, in tistimi, ki delavce izkoriscajo v prid kupičenja dobičkov privatnikom, ni mogoče uskladiti.

Bržkone niti Browder ne verjame drugače, a on ima naloge sedaj tako, kakor mu veleva nova "dogma". V tem je podoben cerkvi, ki je učila že tudi vse sorte nemogoče stvari.

Taktika Browderjeve skupine je politični oportunitizem. Lenin je sicer učil, da meni posvečuje sredstva, grmel pa je proti oportunitizmu Browderjeve sorte, proti kompromisu s kapitalizmom in tolke po "social-šovinistih" kolikor je mogoče.

Pokojna Charles Ruthenberg in John Reed, ki sta leta 1919 ustanavljala vsak svojo komunistično stranko in ju potem združila v eno, sta smatrala za izdajstvo vse tisto, kar sedaj uči njun naslednik Earl Browder. Oba sta med pokojniki in njun pepel je v zidu Kremlja. Svet pa gre svoja pota neoziraje se na "dogme" in začrtana pravila. Tudi razredni boj se nadaljuje, in za socializmom.

Browder je glede tega v pravem le toliko, da je treba za stvar delati tako, da za svoj cilj kaj konstruktivnega storis, ne pa način, da jim ga ljudem, ki jih hoče pridobiti zanj, zamriši.

Ako hoče napake pošteno priznati in ob enem tudi svoje se

od spodaj gor, ako je res socialist, potem še se ga sprejme v organizacijo.

Meni se je zdela dotična anekdot — Zavertnik jo je povedal za resničen ogodek — precej kosmata, a po poznejšem preudarku sem si mislil, da predlog tistega dunajskoga socialista le ni bil tako napačen.

Ako se bi posrečilo iznajti metodo, po kateri bi mogli takoj dognati, ali je aplikant res človek načel in prepranja, kot doke na primer na sodiščih poseben stroj, če se oboženec laže, ali govor resnično, bi človeku veliko koristilo. Tudi med Slovenci bi bilo prihranjenih precej razočaranj. Na primer, če bi imeli kako sredstvo, ki bi človeku v naprej pojasnilo, ali so sedaj, ko so med nami demokrati v modi, bodisi na levici kot desnic — res to kar pravijo da so, ali samo govorje zato, da jim molčati ni treba.

Demokrat si, če si za Rusijo, in še večji, ako si proti nji. Demokrat si, če si prijatelj partizanov, in še večji demokrat pa, če jih podcenjuješ, ali zanikuješ, ali jih označuješ za drhal, za izmišljenost in če slovenski odbor osvobodilne fronte omaložuješ, preziraš in ga označuješ za lutko diktatorja. Kar se mene tiče, so mi taki demokrati toliko kot če jih ne bi bilo. A ker so, je škoda, ker ovirajo razvoj demokracije.

Mnogi v tej deželi merijo demokracijo po dolarjih. Pravilno se ocenjuje demokracijo in demokrate le po dejanh in načelih.

Well, tak je dandanašnji sistem, ki mu nekateri spet v tej vojni pravijo demokracija, katere si vsakdo po svoje tolmači. Tisti, ki imajo skusnje, pravilno, drugi brez njih pa o nji ponavljajo kar so nekje čitali da je.

Zanimivo je v tistih listih, ki napadajo partizane in pišejo prezirljivo o Rusiji videti, da v njih nič ne vidite proti srbskemu kvizilngu Nediću, proti hr-

vatskemu kvizilngu Paveliću, in proti slovenskim. Hvalijo pa Mihajloviča, ker le on je junak v odporu, in se zgrajajo nad Timtom, ker sili na dan z novo vladom. Mar ne ve, da vrla Zed. držav in Anglije priznavata za Jugoslavijo samo vladu kralja Petra in nobene druge?

Tako lete torej iz teh krovov vse pšice na Tita in partizane. Ako se uresniči sen zamejne vladave v Kairu ter njenih pomočnikov, bo bodoča Jugoslavija krito za staro kraljevsko klico, ki si ga želi napraviti od Triglava do Vardarja. Domovina bo potem rešena zanj. Tito, Vidmar in drugi iz osvobodilne fronte pa bi morali v glavnjačo, ako jih ne bi prej pokončali.

Jaz imam vero v osvobodilno gibanje in Sloveniji in v Jugoslaviji kakršno je, in mu želim uspeh. Od njega je največ odvisno, da li bo bodoča Jugoslavija postala res demokratična, in če to gibanje ne zmaga in se vrne starla klica iz Kaira nazaj, pa bo z Nedićem in Mihajlovičem vred poskrbel, da bo Jugoslavija še bolj reakcionarna, diktatorska in ljubljiva krivična kot je bila pod Aleksandrom in knezem Pavlom. Prepričan sem, da će bo osvobodilna armada zmagovala in dobit oporo v svojih ciljih, bo tudi slovenskemu narodu prvič v zgodovini posijalo solnce SVOBODE.

John Chamazar.

GLAS ČIKASKE IZSELEJENKE

Los Angeles, Calif. — Spet se moram nekaj oglasiti. Pravijo, da će človek samo spi, nicedi.

Ko sem se poslavljala ob odhodu iz Chicaga v uradu Proletarca, sem obljubila, da bom tu kaj storila za list. Pa ker nisem poznana, mi ne gre lahko. Vseeno, zaeno s temi vrsticami pošljam vsoto za tri izvode koledarja in za eno novo celoletno načrino.

Glede agitacije bi mi torej ne šlo kot bi jagode brala, drugače pa so Slovenci tukaj zelo mirni ljudje. Na sejah nič ne sklepajo, kot smo to vedno delali v Chicagu, o veseljih, predstavah ali koncertih, jubilejih in sličnih prireditvah.

O Novem letu smo bili v sosednji Fontani. No, tam je več domačnosti in svet v nji je po načelu vesel.

Slovenci pridejo skupaj v svoje shajališče, se pomenijo o tem in onem, tudi muzikanta in pleša na manjka, vse po domače, balincajo, in za pijačo tudi ni stiske.

Zelite, da bi slišali včasi tudi slovenskega govornika, pa so najbližji menda v Chicagu, in to je daleč. Radi omenjajo pri tem Joško Ovra in Franka Zaitza.

Naselbina pa ni tolkina, da bi mogli imeti večje priedrebe in shode, pa tudi takih ljudi, ki se bi temu delu hoteli posvetiti, tu ni toliko, da bi mogli ustvariti zanimanje, kakršno je v večjih naselbinah. A vidim, da vsedel vojne tudi drugod ni več tako kakor je bilo.

Pozdrav prijateljem v Chicago in Proletarcu pa želim v tem letu veliko uspeha.

Katka Horvat.

S kupovanjem vojnih bondov in znakom viplatate svoje prihranke v

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Poljska in Rusija

Meje bodoče Poljske delajo našim državnikom velike skrbi. Se posebno sedaj, ko med Poljsko in Rusijo ni diplomatičnih stikov.

Mnogim ljudem vzroki tega spora, oziroma vprašanja poljskih mej, niso jasni. Nesoglasja radi njih se vlečejo že dolgo časa. Poljaki — s tem mislim njihovo zamejno vladu v Londonu — imajo precej težko staliče, kajti njihov rekord ni nič kaj čist. Na vprašanje, kdo naj lastuje zapadni del Ukrajine in Bele Rusije, naseljen z nad šestdes

POVESTNI DEL

K. FEDIN:

VRT

Konstantin Fedin je eden izmed ruskih pisateljev, ki se je med prvimi pripragodil revoluciji in pisal dogodek iz nje. Pred revolucijo je hotel očes napraviti iz njega trgovcev, sin pa je končal gimnazijo s tem da je pobegnil od hiše "po Volgi v čolnu s petimi rublji ter lovskim nožem v žepu" in se ni vrnil, dokler mu ni dal oče dovoljenja za nadaljnji študij. Obiskoval je potem univerzo v Moskvi, začetek vojne l. 1914 pa ga je našel v Njirbergu na Bavarskem, kjer je "siromašno živel, se učil nemščine in pasel lenobo. Potem so ga prijeli. Po prevratu l. 1917 so mu je posrečilo vrneti se domov "med tolpo brezrokih, šepastih, jetičnih umirajočih" nekdanih ujetnikov. postal je komunist, rdeči konjenik in se udeležil civilne vojne, pozneje pa je postal politiko. "Moja revolucija se je menda končala, zdaj imam težko knjižno polico in pšem", pravi v svojih zapiskih. Napisal je več knjig in veliko kratkih povesti. Sledi ena izmed njih:

Vedno, kadar je cvetel vrt, so naraščale vode. — Vrt se je pričenjal na griču in se polagoma spuščal po pobočju proti obrežju, kjer se je plot razširil in so se v vrsti posedle po deško prisiti zrbe. Skozi goščo njihovej je žarel zlati ornat vode, vrh njih pa je ležala bleščeča struna: to je bila morda reka ali nebo ali tudi zrak — nekaj brez-telesnega in slepilnega.

Vije gori ob reki se je pričenjal drugi vrt, za njim tretji, četrti.

Na drugi strani se je razprostirala poljana, ki jo je sekal neglobok jarek, njegove žlebove pa so zakrivale veselle javorjeve mladice.

S tem je bilo kraljestvo zaključeno. Zdaj je počivala ledina s plešami pelina in kovilja, z vrščiki neživega zimzelena, plavicanami in s slakom vzdolž vrtnih ograj in plotov.

Tančica belkastega prahu je pokrivala vso ledino, nekako brezmiseln so krožile in tekle vsaksebi dve, tri ceste z globokimi kolovozi.

Letos je segla reka tik do ploata, in vrbe so stale utrujene od prevelike vlage, bleščeče od mladega oljnatega zelenja. Tu in tam je pričel brsteti plot, dišeči kodraste vejice so pogname iz golih olupljenih suhih debel. Motrožoliti, narastli valovi so predli po mačje in se drgnili ob pobočje griča.

Ves gric pa se je pokril z lisasto odober belih in rožnatih cvetlic. Obrobje črešnjevega grmovja, svetlo kakor solnce, ki je skrivalo ogroj, je obdajalo vrt z gostim okrovim.

Grozdi bledožnatih cvetlic so oblepili slednjivo vojo, vsak vršček, so pogrnili v puhamen objemu vse drejive. Vse je kakor otrplilo v nepremičnosti, kakor da se pokorilo spomladnemu svetotajstvu.

Vrt je cvetel ...

Prijejna leta se je pričenjal ob tem času iz mesta stara gospa na letovišče. S širokim balkonom opasana vila je stala skoro na vrhu klanca in iz lesenega stolpiča, ki je štriel na strehi.

stavbe, se je videla reka, ledina na vrtom in samostanski prednostni križi.

Gospo so že davno odpovedale noge, in vozili so jo v naslanjanje. Zjutraj se je vselej pripeljala na balkon in ostala tam po ves dan, gledala naokoli z mirimi, pažnimi očmi.

Njen sin, lastnik vrtca, tih molčec človek, je prihajal k materi zelo poredko, če pa je prišel iz mesta, je vzel s seboj vrtnarja Silantija in se hodil potikat po vrtu: ustavil se je zdaj ob gredji jagod, zdaj ob kaki redki jablani, o kateri je pravil vrtnar vzviheno zgođbo, zdaj ob rastliniku, kjer je gojil Silantij hajacinte in vrtnice.

Med gospodom in vrtnarjem se je ukorenino trdno prijateljivo iz starih časov, še, ko je pričel gospodar saditi vrt in najel močnega, pridnega, neumornega kmeta Silantija ter mu postavil nekoliko stran ob vile krepko, prostorno leseno kočo.

Videti je bilo, da spoštuje drug drugega radi redkobesenosti in nezmožnosti karkoli prenarejati. Za oba je veljalo: rečeno — storjeno. In oba sta delala krepko, temeljito, razumeno.

Ko je pričel mladi vrt odgajati, nista ne hlapec ne gospodar izgubljala besed, temveč samo hodila od dreveska k drevescu, ščurila z očmi na snežnobele cvetlice, ki so posejale tenke vejice, in sta tiho škelela drug v drugega.

— Bo rastlo? — je pritrjevalo vprašalo gospodar.

— Zakaj ne bi rastel? — je previdno potrdil hlapec.

Bila sta tedaj mlada in močna in pričela v tem vrtu vsak svoje življenje.

Vrt je bujno odganjal, veselo rastel in vsako pomlad bolj na široko razpletal svoje močne ramenja. Korenine jablan, hrušk, češnjen so se spletele v en sam klobič in z živimi tipalkami se je prisescal k njim, poganjalo z njimi vred v prst vrnarjevo življenje.

Ta je živel kakor medved. Pozimi se je vleklo dolgo spanje.

3 Kadar likalnika več ne rabite, ga lepo shranite v zabo, da se ne bo prasil.

4 Ne likajte čez gumbe ali druge trde predmete.

5 Ne pritiskajte ga preveč. Vročina, ne pritisk, vam izlikala oblike.

6 Pazite, da vam likalnik ne pada na tla, na ta način se jih največ pokvari.

7 Ne držite likalnika preverčega. Rabite pravilno temperaturo za likanje.

1 Držite konopec proč od vročega likalnika. Ne držite konopec v roki. Vtaknite konopec v likalnik najprej, potem šele v steno. Vedno ga izpultite iz stene prej kot iz likalnika. Ako postane konopec prevrč, ga dajte preiskati popravljalec. Vedno izpultite spojilo, kadar zapustite sobo.

2 Držite dno čisto. Ko se likalnik ohladi, ga obrinite z vlažno čunjno. Ako potrebno, rabite milinico. Nikoli ga ne drgnite s trdim predmetom ali vtičajte v vodo.

Elektro se rabi za vojne potrebe — ne tratejo!

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

Vzdolž plota so se nakopiciči snežni zameti in vrt je bil na varnem pred ljudmi, živino in burjo. Silantijeva žena je kurila peč od jutra do večera, on sam pa je sedel ali ležal na peči in čakal pomlad.

Počasno, nerodno se je kotilil od peči k mizi kakor granitna kupa, neotesana, brezbesedna in mrzla.

Ce pa je prišla dehteca po mlad, je nenačomo našel granit v sebi toploto in raztopljen se je pologoma pričel vlivati v obliko, ki ga je ostavila hkrat z zadnjim žarkom jesenskega sonca. Medved se je prebudil in vrvor.

To pomlad je postal Silantij nemiren. Jeseni je naročil gospodar, naj zabiujejo z deskami vse okna in vrata v vili, prodal sadje do zadnjega, ostanke pravkar obranil zimskih jabolk, in ga je ostavila hkrat z zadnjim žarkom jesenskega sonca.

Medved se je prebudil in vrvor.

To pomlad je postal Silantij nemiren. Jeseni je naročil gospodar, naj zabiujejo z deskami vse okna in vrata v vili, prodal sadje do zadnjega, ostanke pravkar obranil zimskih jabolk, in ga je ostavila hkrat z zadnjim žarkom jesenskega sonca.

Iz mesta se je povrnil Silantij šele proti večeru, ko se je mra-

SOVJETSKI GERILCI v Ukrainski poslušajo po radiu poročila o zmaga

kjer! Tako dolgo so se igrali, da ni ostalo zdaj v vsi tovarni niti ene opeke! Se psa nimam s čim zapoditi!

Iz mesta se je povrnil Silantij šele proti večeru, ko se je mra-

(Konec prihodnjih.)

Združenje socialistov v Readingu in ostali Penni

Vzrok izstopa iz Social-demokratske federacije. — Stranka v Readingu se zavarovala pred tožbami. — Obetanje, živahné socialistične kampanje

Na znani konvenciji socialistične stranke avgusta 1936 v Clevelandu, na kateri se je v veliko skočišči socialističnemu gibanju izvršil končni prelom med militanti in staro gardo, je izstopila tako socialistična stranka Pennsylvania, s svojo veliko postojanko v Readingu, in se leta pozneje pridružila Social-demokratski federaciji, ki je bila tedaj ustanovljena na zboru v New Yorku.

V Pensylvaniji si je odstopila soc. stranka še vseeno ohranila svoje prejšnje ime, nasprotna ali militantna struja pa je začela ustanavljati svoje postojanke, ki so ostale v narodni stranki.

Claessens je v odgovoru dejal, da jim ne brani storiti takega sklepa, ker ve, da ga bodo storili vseeno, tudi če jim bi prizorčal, da naj ostanejo v SDF. Poudaril pa je, da socialisti v Readingu imajo pogoje za politično uveljavljanje pod svojim imenom, dočim v New Yorku in v veliki večini drugih krajev v tej deželi tega sedaj ni. Dejal je, da se poslavljajo brez mržnje do sodrugov v Readingu, in je uverjen, da si ostanejo s svojimi tovariši v SDF v prijateljstvu.

V odboru soc. stranke za Pennsylvania so bili imenovani Darlington Hoopes, župan J. Henry Stumps, Raymond S. Hofs in Mark Brown, vsi iz Readinga; ostali člani odbora so bili imenovani iz drugih krajev Pensylvanije.

Te se so potem odločile zahtevati imovino starega socialističnega lokala v Readingu, ki je bilna precejšnja v gotovini in ne-premičninah. Tako je nastala tožba, katera je imela za posledico razočaranje med mnogimi sodrugi, ki so imovino spravili skupaj, in pa osebna sovraštva.

V šestih letih pa so stare mržnje pojednale. In ker se glavni socialistični lokal v Readingu ni mogel prilagoditi Social-demokratski federaciji, kateri je bil pridružen, se je začela med člani agitacija za izstop in za združenje ob teh skupin pensylvanskih socialistov v skupno stranko.

Pogoj socialistov v Readingu in drugih, ki so se leta 1936 odločili, je bil, da se odbor narodne stranke legalno obvezuje, da se tožbe za imovino klubov, ce se taki slučaji še primerijo, več ne ponove. Dalje je moralna narodna stranka dala koncesijo, da lokal v Readingu ohrani svoj sistem članarine, ki se od stranki ne razlikuje, stranki pa bo plačeval določeno vsoto od vsega člena.

Dan pred združevalno konvencijo se je vršila konvencija pensylvanske sekcije Social-demokratske federacije, katere se je udeležil tudi stari delavski orator August Claessens, začasniki tajnik Social-demokratske federacije, s sedežem v New Yorku, ko se je končno spravil v mestu.

Sklenil je, da obišče spotoma botra, ki je služil že od davnih časov za čuvanja v opekarini ter bil podjeten, prebrisani, razumen mož.

Silantijev boter je sedel ob lipovi mizi, beli od noža in cuhne, pil jabolčni čaj iz poslikane sklede in med tem, ko je samovarjeva pipa, zajmašena od usedline, pljuvala krop v trebušasti čajnik, govoril zvito in mezikl.

— To je gospodarstvo, bogam! Zjokal bi se človek! Nič ne razumejo... Kar sam pojdi v ta njihov soyjet — boš že videl.

Z okna so se videla na stežaj odprtia široka vrata. Notri so se nejasno razločile neke stavbene tovarne ali skladišča, prav tako dolgočasna kakor botrova opekarina.

— Kaj je, recimo naša obrta, — je modroval čuvaj, — je to kakšna modrost — opeka! Pa še tu ne opravijo prav nič. Kradajo pri nas noč in dan, tato pa ni-

vršnega odbora in je bil eden izmed udeležencev omenjené konference. Potem bo razprava, v namenu, da prinese med one, ki se za to važno gibanje zanimajo, več jasnosti in če mogoče več strpnosti med tiste, ki Združeni odbor in posebno pa Adamiča in Kristana brezobjurno kritizirajo. Ti so največ na katoliški strani. V Chicago pa redki, bodisi na katoliški ali na napredni strani, a vzhodni temu je dobro, da se enkrat stvarno pomislimo o prej navedenih točkah.

Vstop vsakemu prost. Člani klubu so prošeni, da pridejo na sejo ob določenem času. — P. O.

O AGITACIJI ZA LIST IN KOLEĐAR

Kemmerer, Wyo. — Danes, ko to pišem, dne 16. januarja, sem zaključil razpečavanje koledarja in rezultat je povoljen, upoštevajoč, kako malo časa si ujemam ob sedanji zaposlenosti odigrati za tako delo.

Prodal sem dvajset izvodov A.M. druž. koledarja ter ob enem dobljil 10 novih naročnin Proletarca in \$4.25 v njegov tiskovni sklad. K temu dodam še svojo provizijo o naročni v koledarju, torej skupno listu v podporo \$10.25.

Z dobro voljo se vse opravi. Seveda, tudi nekaj siten mora biti včasi na agitaciji in biti pripravljen zagovarjati, ali pa razjasnjevati naše del in vse principne v publikacije. Če ne, se kaj lahko znajde v vroči kaši.

Taka argumentiranja se dogode, da pri nekaterih, a dobro je pri vseh malo podelbitirati o položaju, vojni, politiki in drugih dnevnih vprašanjih. Tako se povsod pogovorimo kakor ljudje.

Upam, da je vsebina koledarja zadovoljila vse. Hvala jim za naročnine in za prispevke v tiskovni sklad.

Anton Tratnik.

OBCNI ZBOR SLOVENSKEGA DELAVSKEGA CENTRA

(Nadaljevanje z 2. strani)

Chicago, Ill. — Letna seja ali občni zbor Slovenskega delavskega centra, ki se bo vršila to soboto 29. januarja ob 8. zvečer v svojih prostorjih na 2301 South Lawndale ave., bo zelo važna. Potrebo je, da se je udeleže vse delničarji SDC, in vse zastopniki delničarjev, med njimi člani klubu št. 1 JSZ, ki bodo zastopali po toliko deležev, kolikor jih bo prišlo na vsakega izmed navzočih klubovih članov. Klub št. 1 ima nad 160 delnic.

Nadomestujoci tajnik Slovenskega delavskega centra John Rak, ki je prevzel ta urad nekaj dni pred novim letom vsled vpopljuješčega tajnika Franka Sodnika v vojno mornarico, je na občni zbor povabil vse delničarje SDC širom Amerike pismeno. Zaeno jim je poslal finančno poročilo, ki je del njegovega splošnega poročila, katerega bo podal to soboto na občnem zboru. Culi boste tudi druga poročila o poslovanju, financah, o popravilih itd. Dalje, v koliko je ta ustanova prizadeta vsled vojne in kako se v sedanjih okoliščinah zmaguje razna dela v njej.

Nič ne bo napačnega, če že sedaj razpravljamo, kako si naj zamislimo razne potrebne predelave v Centru po vojni v ozrom na sedanje finančno stanje in možne dohodek v bodoče.

Direktorij, ki šteje devet članov, izvolimo vsega na vsakem hrvatu.

Ruski relief

★ ★ KRITIČNA Mnenja, Poročila in Razprave ★ ★

KOMENTARJI

Kdo zmaguje na vzhodni fronti: rdeča armada ali material, s katerim jo zalagajo Zed. države? To vprašanje bi bilo smešno, če bi ga toliko ne uporabljali z očitanjem ameriških pošiljatev tistih, ki zaslepileno, ali pa iz golega sovraštva delajo vtiš, da Rusija zmaguje edino po zaslugu ameriških materialnih dajatev.

Chicago Tribune je imela dne 8. jan. na prvi strani kartun v barvah: na samotnem otoku na južnem Pacifiku stoji ameriški poveljnik, zapuščen od svoje lastne dežele. Na obrežju stoji kol in na njemu v obliki zastave visi poveljnikova srajca, ki naj bi bil ladjam signal, da je tu nekdo, ki čaka pomoči. In res gre nekega dne tam mimo celo vrsta ladij. Z nobene ga ne opazijo. Na njih je napis, ki pove, da vožijo potrebščine rdeči armadi v Rusijo. Smisel kartuna je: Namesto, da bi ameriška vlada pomagala McArthurju, zalaže Rusijo.

Omenjeni dnevnik je pred letom izhajal v milijon izvodov. Sedaj je vsled varčevanja s papirjem naklado znašal na 900.000 izvodov. Predstavite si, koliko škode dela tak razširjen časopis s sejanjem svojega strupa proti ameriški vladni in njenemu podpiranju sovjetske armade med vso tisto maso, ki ga čita. Ker boste na tisoče ljudi samo take liste, jim ni se toliko zameriti; če kipe sovraštva do Rusije, Anglie in pa do svoje vlade, češ, da zanemarja svojo armado in mornarico v prid drugih.

Grajo zaslužijo bolj tisti, ki pravijo, da položaj razumejo, pa tudi prihajajo z "nepriznanim" namigovanjem, da so zmagane rdeče armade zasluga ameriških pošiljatev. Čemu ne rečejo, da zmagujemo vzajemno? Rusija je dala po zatrdilu onih, ki kaj vedo o njenih žrtvah: že okrog 10 milijonov mož in na stotisoče ljudi v okupiranih krajinah, ki so dali življenja za zmago. Mi smo dali Rusiji za štiri milijarde potrebščin in na vseh bojiščih smo izgubili okrog 140.000 mož. Upavljel lend-leasne postave pravi, da so se nam te dajatev — čeprav segajo v milijarde dolارjev, sijajno izplačale. Zmagovanje rdeče armade na vzhodni fronti prihranja ameriški armadi nešteto življenj. Ni čudno, da je rusko časopis na zavezneke tako pritisalo, naj prično z drugo fronto. Breme prelivanja krvi in nečloveških muk na bojiščih je še vedno večinoma na sovjetskih ramah. In če bi bila Rusija res v treh mesecih poražena, kot je domneval da bo celo naš slovenski general Marshall — kolikšne šele bi bile potem naše žrtve? Tisti material, ki ga sedaj dajemo Rusiji bi uporabljala naša armada. In nobene gotovo.

svoji deželi sebi in skupnosti v korist. Pa bi menda ne šlo na tak način, zato je treba ljudi toliko urgirati s pomočjo filmskih zvezd, radija, časopisa, filmov, gledišč, oglasov in slik. To veliko stane. Ako se bi te vso potrabilo za nakup bondov, bi se precej poznaло.

"Hopkinsovo pismo" je pripomoglo, da so prišle na dan v "visoki" ameriški politiki obeh strank zelo nečedne stvari. Pismo je imelo namen diskreditirati Wendlla Willkieja, ki je glavni aspirant za predsedniškega kandidata republikanske stranke, pa ga hočejo izolacionisti in "nacionalisti" diskreditirati za vsako ceno. V ta namen so izdali posebno knjigo, in v njej je "Hopkinsovo pismo." Hopkins, glavni Rooseveltov osebni zaupnik, je odločno izjavil, da takega pisma na nikdar pisal ni. Tipkan je na pisalnem papirju, kakršnega se rabi v Rooseveltovem in v njemu podrejenih uradih. In pravijo, da ga je pisal neki George N. Briggs, ki dela, oziroma je do tega škandala delal pri notranjem tajniku Ikešu in prejemal po \$6,500 na leto. On je "veščak" v kampanjskih zadevah in je služil v kampanjih že republikanskim kot demokratskim kandidatom. Gre k tistem, ktor ga plača. Le čemu take ljudi najemajo v vladne urade! Če pa bi bil Briggs liberal, bi ga kongresnik Dies takoj označil za "komunistično" nevarnost med Slovencij in razgaliti, ob enem pa ustavnoviti svojo politično akcijo. Torej smo le prišli v "dvotvornost"! V tem listu nismo nobenkrat verjeli v možnost sloge z ljudmi, ki ne verujejo vanjo razen edino pod svojimi pogoji in svojim vodstvom. Vendar pa baš zaradi svojih sebičnih, samoljubnih nazrov ne bodo ničesar dosegli. Niti ne bodo mogli veliko škoditi že doseženi skupnosti.

Edino pater Ambrožič se lahko raduje, da je s svojim omreževanjem in s širjenjem "zaupnih" pisem iz Slovenije le dosegel saj navidezen prelom. Nekaj ljudi je začasno premotili, vseh ni mogel niti začasno.

Podrzavljenje industrije, rudnikov in železnic v naši deželi se vrše brez revolucij in civilne vojne. Samo stavke je treba, ali pa pretiti z njo, in ves železniški sistem — največji na svetu, preuze z odlokom predsednika država, v tem slučaju armada, v enem dnevu. Enako prej premognovitve in tu pa tam posamezne tovarne. Ko nevarnost stavke mine, ali kak drug vzrok radi katerega je država prevzela obrat, pa ga vrne nazaj lastnikom, in vse ostane kakor poprej. A kadar pa bo država res pričela s podrzavljenjem ali s socializacijo producjskih in obratnih sredstev, pa ne bo šlo tako enotno.

Cetrt vojno posojilo bo z uspehom zaključeno — to je gotovo. Čudno je le, čemu treba toliko reklame ranj? Vsake sorte novic so poslužujejo v nji. Uspeh — moralni uspeh takega posojila bi bil nedvomno še večji, če bi lahko rekli, da je kvota dosegna brez komercialnega in drugega pritiska. Ljudje bi enostavno vložili svoje prihranke v bonde, v zavesti, da posodijo

NEMSKI "NADLJUDJE", ki so bili ujeti v bitki z ameriško peto armado v Italiji.

rom dežele objavljena kratka notica, da je izstopil iz progresivne stranke, ker ni bila sposobna združiti vseh liberalnih elementov niti v Wisconsinu, dasi je imela sijajno priložnost. Čemu se ne oglašuje naši bivši dopisniki v Milwaukee in čitateljem Proletarca povedo, kako kaj sedaj politično vretje v tej nekoč socialistični trdnjavi, in čemu je Hoan dal slovo progresivcem, in kako se socialisti pripravljajo na župansko kampanjo? Se veliko drugega zanimivega se dogaja v njihovem mestu, o čemer bi bilo vredno poročati. Kaj je z Vidmarjem, Puncarem, Kristino Podjavorščkovom, Mrs. Mušičevem in drugimi, ki so včasi večkrat poročali, sedaj pa se le tu pa tam kdo oglaši s kako notico. Ali je defense work vse toliko vpregel da res ne utegnejo; ali pa so se zgodil naveličali pisati?

Monsignor Josef Tiso, ki je po Hitlerjevi milosti diktator Slovaške, oziroma njen kviziling, je svoj titel monsignorja "dal v pokoj". Tako je poročal vatkanski radio 18. januarja. Bržkone je Tiso to čast dal na polico na pritisk Vatikana. Nekega dne bo vojne konec in s Tisom se bo stopalo kot z vojnim zločincem. Ce bi ostal monsignor, se bi moral Vatikan zavzemati za njegovo varnost, tako mu tega ne bo več treba.

Slovaški klerikalizem, kakor poljski, slovenski in italijanski, se boji za svojo bodočnost. Naveden je bil vladati v vseh teh deželah. Ce pride socialistični pravrat, bo morala cerkev zavzeti mesto, kakršno ji pripada, namreč služiti veri, ne pa zlorabljeni vero in cerkev za pridobivanje politične oblasti.

Cerkev naj služi ljudstvu in njegovim koristim, pa se ji ne bo treba bati nikakršnega "komunizma".

Kongresnika Diesa skuša naslediti glavni odbor Srpskog Narodnog Saveza, ki je s posebno resolucijo odsodil "neameriški aktivnosti" Louisa Adamiča, ob enem oznanju, da Savez izstopa iz vseslovenskega kongresa, ker je sedaj "dezertiral iz namenov, katerim bi imel služiti in se spremenil v orodje gotovih komunističnih vplivov." Odbor omenjenega Saveza, ki je večinoma v Pittsburghu, kjer je bil vseslovenski kongres zasnovan, je začasno John Rak, ki je bil na tej seji soglasno izvoljen za stalnega tajnika.

Lani je imel družabni klub dva tajnika: Arlyja Božičnika, ki je bil v jeseni pozvan v armado, in potem Franka Sodnika, ki ga je stric Sam po Novem letu vzel v vojno mornarico. Nasledil ga je začasno John Rak, ki je bil na tej seji soglasno izvoljen za stalnega tajnika.

Ostali odborniki so: Frank S. Tačchar, predsednik; Frank Hötrich, podpredsednik; Joseph Turpin, zapisnik. Nadzorni odbor: Louis Reven, Anton Trojnar in F. Zaitz. Namestnika, John Martinjak in Angela Zaitz.

* Seje se je udeležilo okrog 40

DRUSTVO MOXHAM VABI NA VESELICO

Johnstown, Pa. — Slovensko bratsko podporno samostojno društvo Moxham priredi svojo običajno veselico v soboto 29. januarja na Moxhamu.

Vrsila se bo v Slovenskem dežavskem domu na Moxhamu. Igrala bo Joe Koracina godba Vstopnila na ples je 50c.

Odbor bo skrbel, da bo udeležencem na razpolago obilo jestvin in pičajce.

Pridite na to domačo plesno zabavo v čimvečjemu številu!

* Vsled bolezni tajnika je prezel njegove posle podpisani.

Frank Zupan.

LETNA SEJA POMOŽNE IN SANSOVE KRAJEVNE ORGANIZACIJE

Chicago, Ill. — Glavna letna seja postojanke Slovenske sekciije Jugoslovanskega pomožnega odbora št. 8 in ob enem poštojanke SANSA št. 60 se bo vršila v pondeljek 31. januarja v Tomažinovi dvorani na 1902 W. Cermak Rd. Pričetek ob pol osmih zvečer. Na dnevnem redu bo volitev odbora za tekoče leto, razmotritvanje o morebitnih pririditvih to pomlad in pa druge važne zadeve. Vsi starci in novoizvoljeni zastopniki so prošen, da se seje gotovo udeleže.

Anton Krapenc, predsednik; John Gottlieb, tajnik.

NOVI ODBOR DRUŽABEGA KLUBA S. C.

Chicago, Ill. — Na letni seji Družabnega kluba Slovenskih center, ki se je vršila 22. jan., sta o poslovanju v minulem letu poročala predsednik F. S. Tačchar in tajnik John Rak.

Klub ima 254 članov s plačano članarino, onih, ki so z njim zaostali, pa je 166, skupaj 420.

To pomlad bo osem let, od kar je bil Družabni klub ustanovljen, in k tej obletični bo imel v soboto 22. aprila zabavo v Masonic templu.

Lani je imel družabni klub dva tajnika: Arlyja Božičnika, ki je bil v jeseni pozvan v armado, in potem Franka Sodnika, ki ga je stric Sam po Novem letu vzel v vojno mornarico. Nasledil ga je začasno John Rak, ki je bil na tej seji soglasno izvoljen za stalnega tajnika.

Ostali odborniki so: Frank S. Tačchar, predsednik; Frank Hötrich, podpredsednik; Joseph Turpin, zapisnik. Nadzorni odbor: Louis Reven, Anton Trojnar in F. Zaitz. Namestnika, John Martinjak in Angela Zaitz.

* Seje se je udeležilo okrog 40 članov in članic, veliko več pa jih je bilo prislo na zabavo, ki se je vršila po seji.

Avstraliske izgube

Od pričetka vojne pa do konca minulega decembra znašajo avstralske izgube 55.890 mož, všečki ubiti, ranjene, pogrešane in vjetre.

VLOGA RUSIJE V DIPLOMACIJI IN V VOJNI V EVROPI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Draženje Rusije

Rusiji so najbolj neprijetne tiste vesti, ki pripovedujejo, da bo Nemčija do kraja uvidela, da bo vojno le izgubila, bo držala sovjetsko armado z vso svojo preostalo silo izven svojih mej, ameriški in angleški armadi pa z navideznim odporem dovrstila zasesti ves tretji rajh.

Tako bi Rusija vzlizogla ogromnim žrtvam, ki jih je utrpela v vojni z Nemci, bila oropana zmagane, za katero je dala milijone življenj. In ob svoji meji bi potem imela spočito ameriško in angleško armado.

V Rusiji namreč niso pozabili, kako so ji mnogi ameriški kongresni in časopisi in celo en član angleške vlade javno želeli, da izkravita v vojni "Stalin in Hitler". Niti ne, kako so nekateri ameriški oficirji pravili, da ko opravimo z Nemci in Japonci, se bomo z Rusi spoprijeli.

Po objavi omenjene novice v Pravdi, in vsled "arognosti sovjetske vlade napram Poljski", in zaradi njenega zanikanja atlantskega čarterja je nedavno Hearstov Daily Mirror sugeriral vojno Zed. držav in Angležem — proti Rusiji. Žal, da v tem praporčilu ni osamljen.

USSR na svojih nogah

Diplomatična ofenziva Moskve, ki jo je pričela po teheranski konferenci z napadom na Willkieja, dalje z izjavami moskovskega časopisa o bodoči uredbi Poljske in njenih mej, daje izjavo, da je vprašanje balističnih dežel bilo zanje rešeno leta 1939, so znamenja, da hoče Moskva v diplomaciji samostojno nastopati kjerkoli smatra, da bi njeni interesi — ako se bi udelala pritiskom Washingtona in Londona, prišli v nevarnost.

Nedvomno so o tem na sestankih v Moskvi, Kairu in Teheranu precej govorili. Sovjeti zastopniki so lahko Hullu in Edenu, Rooseveltu in Churchillu rekli, da tudi oni delajo v prvih vrstah v korist svojih dežel.

In komentator Upton Close je po radijskem omrežju širokem dežele dne 23. jan. dejal, da je bil Churchill prvi, ki je "razveljavil" atlantski čarter z izjavo, da ni postal premier kraljeve vlade zato, da bi kuvalom likvidaciji britanskega imperija, pač pa mu bo ohranil vse, kar ima. Prej ko ne mu bo po tej vojni še kaj dodal, posebno na račun italijanskih kolonij.

V imperialističnem, kapitalističnem svetu ne more biti drugačje kot je. A če so se narodi v tej vojni kaj naučili, bodo objavljube zaveznikov izvedli po zmagah vendar boljše, kakor pa so jih po zmagi zaveznikov v prejšnjih vojnah.

OBČNI ZBOR SDC BO 29. JANUARJA

V soboto 29. jan. ob 8. zvečer bo občni zbor Slovenskega dežavskega centra. Vršil se bo v njegovem prostorih na 2301 So. Lawndale Ave. Več o njemu je drugje v tej številki.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CANAL 7172-7173

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago 23, Illinois

Naročna za Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četr leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naročite si dnevnik
"PROSVETA"

Naročna za Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četr leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Delo, ki ga vrši Združeni odbor južnoslovenskih Amerikancev

Veliki val navdušenja za edinstvo, ki je zajel Slovane širom sveta, v njihov osvobodilni borbi proti fašističnim osvajalcem, je našel svoj konkretni izraz v novoorganiziranem Odboru južnoslovenskih Amerikancev. Ta odbor je bil osnovan 19. junija 1943, v Pittsburghu, Pa., kot Združeni odbor ameriških Hrvatov, Srbov in Slovencev, po neje 7. avg. je bil na sestanku v Clevelandu, kateremu so prisostvovali tudi predstavniki bolgarskih in makedonskih Amerikancev, ta odbor razširjen v toliko, da je vključeval tudi Bolgare in Makedone in se je od slej imenoval "Združeni odbor južnoslovenskih Amerikancev." Ta odbor je danes aktivna centrala Hrvatsko-ameriškega konгресa, Srbsko-ameriškega Vidovdanskega konгресa, Slovensko-ameriškega konгресa in Bolgarsko-Makedonskega konгресa v Ameriki.

Naloga tega konгрesa je zapovedati programu desetih točk, objavljenih ob prilici njegove ustanovitve v našem tisku ter v njegovem lastnem "Bulletinu".

V svrhu čim uspešnejšega izvajanja zadanih nalog je bilo potrebno odpreti urad in spraviti v tek delovanje iz enega naša v ta namen organiziranega središča.

O širokopotezni aktivnosti ZOJS je narod precej dobro obveščen. Vzlic temu pa je potrebno istotno objaviti, kako se delovanje odbora vodi in izvaja v uradu; kakšen je način poslovanja odbora; kolikimi stroški je to zvezano in na kakšen način se more zagotoviti zmogovanje teh stroškov, da se bo moglo z uspehom nadaljevati s tem potrebnim narodnim delom.

Se prej ko se je odprlo urad v New Yorku, je bilo treba imeti zagotovljene finance za začetek stvari. To je bilo omogočeno po dveh rodoljubnih in uvaževanih jugoslovenskih osebnosti, ggg. Franju Petrinoviču in Martinu Bogdanoviču, katera sta darovala v to svrhu vsak po \$2,500. S to vsoto \$5,000 se je pričelo aktivno uradno poslovanje odbora 1. septembra 1943.

V samem začetku je bil glavni posel urada, da se po eni strani izdaja "Bulletin", a po drugi vzpostavi zveza z najvažnejšimi osebnostmi v ameriški javnosti, tisku in radiu. Kolike vrednosti je bilo to delo odbora je razvidno iz dejstva, da so ameriški časnikarji in radijski komentatorji, kateri so do tedaj, z redkimi izjemami, poveličevali Mihajloviča, priceli bolj in bolj upoštevati in prikazovati resnico stanje v Jugoslaviji ter podčrtavati veliko vlogo Narodne osvobodilne vojske pod poveljnikom maršala Tita. Nobenega dvoma ni, da je bila ta spremembu posledica neumornega delovanja odbora in še posebno njegovega uglednega predsednika, Louisa Adamiča. Pozneje

razvoj dogodkov v Jugoslaviji in konference v Moskvi in Teheranu potrjujejo pravilnost te analize.

S hitrim razvitjem našega odbora je bilo kmalu očitno, da postaja ta odbor središče vseh naprednih demokratskih južnoslovenskih struj med priseljenci, ter v politični imigraciji in to ne samo v Zed. državah, pač pa širom sveta. Tako n. pr. Združeni odbor obdržava zvezze z Jūžnoslovenskim odborom dr. Borisa Furlana v Londonu, z liberalnimi elementi našega jugoslovenskega naroda v Mehiki, Kubi, Urugvaju, Chileju, kot tudi v Avstraliji ter Novi Zelandiji. Kot kar pa se tiče Zed. držav samic, so se v mnogih krajih pričeli ustanavljati krajevni južnoslovenski odbori, kot v San Franciscu, St. Louisu, Milwaukeu itd.

Ze po prvih podjetih korakih delovanja odbora je bilo očitno, da bodo nastali čedjalje večji stroški, ako bo hotel Združeni odbor izvesti program clevelandskega sestanka ter ga spremineti v plodonosno delo. Samo izdajanje "Bulletina" stane petnajsto dolarjev vsake izdaje, katera izide v 30,000 izvodih. Dosej je izhajal po enkrat na mesec, odzajdaj bo izpel pogosteje. Potreba obdržavanja stikov s pravimi ameriškega javnega mišljenja in z našim narodom v tej deželi ter v drugih delih sveta je združena z velikimi stroški, o katerih ni potrebno govoriti podrobno, ker je to pač samoobsebi razumljivo, posebno, če se vzame v poštev, da je treba pogosto potovati v oddaljena srediseča. Brzozavi, telefoni in drugi postranski stroški se enako večajo od meseca do meseca ter so v te vrste delovanju neizbežni, ker je včasih od točnosti dostave gotovih vesti odvisna uspešnost našega delovanja.

Osebje v uradu je številčno ogrenjeno ter razpodeljeno tako, da mu je mogoče vršiti mnoge dolžnosti in naloge odbora. Tačko v začetku je delal predsednik Adamič sam s pomočjo ene tajnice ter je bil često primoran, da je pomagal z rutinskim delom v uradu, kot z naslavljajem kuvert in pisanjem stotin pisem v raznih jezikih. Mnogi naši vrli pomorščaki so pomagali brezplačno z raznim mehaničnim delom, kot z razpošiljanjem literatur, pisanjem naslovov itd.

Akcija odbora je našla popularen odziv ne samo v naši, ampak tudi v ameriški javnosti, a s tem se je delovanje urada počelo in stroški so se povisili. Čez mesec dni se je uposililo še eno tajnico, ker je potreba tako zahtevala in v svrhu zagotovila finančnih sredstev za uspešno izvajanje vseh obširnih poslov, se je osvojilo na seji ožrega odbora načrt za kampanjo, katere cilj je bil zbrati \$30,000. S to vsoto bise zagotovilo poslovanje

Slednji južni Sloven v Ameriki naj pomni, da je ena glavnih nalog Združenega odbora pomagati našim hrabrim borcem v stari domovini in spričo te dejstva je vsak materialni doprinos ali prispevki direkten doprinos in pomoč borbi naše glavne osvobodilne vojske, ki je pod vodstvom maršala Tita.

Z VSEBINO KOLEDARJA LJUDJE ZADOVOLJNI

Ely, Minn. — Z vsebino letosnjega Ameriškega družinskega koledarja so čitatelji zelo zadovoljni. Razpečevala sva ga z J. Kunstljem.

Odjemalec ima okrog sto — včasi nekaj več ali manj, čitateljev pa ima po moji cenitvi do 400, ker si ga ljudje posojujejo drug drugemu, pa tudi v čitalnici ga dobre. Torej ima tu lep krog odjemalev in čitateljev, pa tudi oglasevalev.

John Teran.

SEJA JSZ 4. FEBRUARJA BO OB ENEM OBČINI ZBOR JDTD

Redna seja odborov JSZ dne 4. februarja v Chicagu bo ob enem občini zbor Jugoslovenske delavske tiskovne družbe. Na nji bodo podana finančna in druga poročila o Proletarju, Ameriškem družinskem koledarju in Majskem glasu. Na dnevnem redu bodo volitve in pa predlogi ter sklepanja o našem bodočem delu za te publikacije.

John Teran.

IZ ZAPISNIKA SEJE ODBOROV JSZ

dne 3. decembra 1943

Seje odbora JSZ, uprave publicacij in Prosvetne matice so se udeležili Filip Godina, Angel Zaitz, Ivan Molek, F. S. Tuchar, Frank Zaitz in Chas. Pogorelec.

Odsotni, Fred A. Vider, John Rak, Joško Owen in Anton Zaitz, ker se je izselil iz Chicaga. Owen je sporočil, da mu je zaradi dela nemogoče priti.

Predsednik Filip Godina. Zapisnik prejšnje seje sprejet.

JDTD. — Poročilo upravnika: S kampanjo za tisoč novih naročnikov gremo naprej nekako sredine. Dosedaj smo prejeli povprečno po 46 novih naročnikov na mesec. Upam, da se bo ta različna delovanja v tem, da je našel posebno tiskovnega ravatelja, katerega dolžnost je, da zalaže liste oziroma južnoslovenski tisk s publicitetom materijalom, ter da pomaga mr. Adamiču z urejevanjem "Buletina" ter raznih pamfletov.

Tako torej izgleda danes delovanje našega urada, kateri se trudi, da ojača svojo delavnost in obenem poskrbi, da se udejstvijo cilji Odbora v čim večji meri v novem letu 1944. Stroški urada sedaj znašajo približno tri tisoč dolarjev mesečno, od te vsote pa odpade skoraj tri dele na literaturo, brzozave, najemnino, kable, telefon, potne stroške in slično.

Vsi stroški so kriti z dobrevoljnimi prispevkami naročnika. Razumljivo je, da z razvojem in večanjem delovanja rastejo tudi stroški, radi česar je potreben, da se naše ljudstvo stalno briži, da se zberejo sredstva za nadaljevanje odborovega dela.

Potreben je, da se poleg moralne podpore, ki jo izrekajo razne skupine, skuša na raznih koncertih ter drugih priredbah vedno imeti pred očmi dejstvo, da mora imeti Odbor finančno podporo za nadaljevanje svojega delovanja in radi tega naj gre po možnosti del čistega prebitka raznih prireditve med južnimi Slovani v sklad Odbora.

Slednji južni Sloven v Ameriki naj pomni, da je ena glavnih nalog Združenega odbora pomagati našim hrabrim borcem v stari domovini in spričo te dejstva je vsak materialni doprinos ali prispevki direkten doprinos in pomoč borbi naše glavne osvobodilne vojske, ki je pod vodstvom maršala Tita.

ZDROUŽENI ODBOR J. S. A.

Todaj je na tej seji izvoliti tudi zastopnika na konferenco krajevne Prosvetne matice v Milwaukee.

Prosvetna matica. — Glavno delo pri Prosvetni matici je sedaj razpolaganje njenih knjig društva. Zaeno z njimi pošiljamo tudi pisma vsem tistim organizacijam, ki so že v tej ustanovi, z vabilom, da ostanejo v nji. Tistim, ki še niso v Prosvetni matici, pa bodo vabila na pristop poslana januarja. Prej tega dela vsled preobilje drugega posla ne bo mogoče izvršiti.

Razno. — Predlagano, da se posluje na konferenco krajevne organizacije Prosvetne matice dva zastopnika poleg tajnika-upravnika Chas. Pogorelec. Ker

Predsednikov načrt za gradnjo cest po vojni

Predsednik Roosevelt je dne 12. januarja predložil kongresu načrt za gradnjo cest v dolžini 34 tisoč milij, kar naj bi zvezna vlada v naprej določila \$750,000,000, ki se jih bi porabilo v letih po vojni. Načrt določa, da morajo slično vsoto v isti način prispevati posamezne države in okraji, v katerih bodo gradila nova pota, ali pa stare modernizirali.

Naročite knjige iz Proletarjev zgodnjih let.

The President Speaks Well

There is so much good in what the President said to Congress on Jan. 11, that it would be unfair to him and to our readers to give all our attention to the proposal of a labor draft which his talk contained.

There is the statement that the tax bill now being considered by Congress (for approximately \$2,000,000,000) does not begin to meet the test of whether or not our sons and daughters will be burdened with needless debt. That is true; more—much more of what the war is costing—should be paid out of taxes.

And then there is the call for subordination of individual or group selfishness to the national good. Never was a social viewpoint so desperately needed as now.

And there is the warning that "necessitous men are not free men," that "people who are hungry and out of a job are the stuff of which dictatorships are made and that a return to the so-called normalcy of the 1920's (will mean) we shall have yielded to the spirit of Fascism at home."

We say that President Roosevelt's warnings are worth heeding and acting upon. And we wish we could tell every worker in America why it is so difficult to end the evils and avoid the dangers to which the president points.

The reason why we can't pay for this war as we fight it, but must burden our children with debt; the reason individuals and groups take a selfish attitude in this time of crisis, can be summed up in one word:

The reason is—CAPITALISM!

We could win the war and avoid debt—if we owned the means of production and distribution collectively and operated them for use instead of for private profit. But the American people have not united to end capitalism and their president—who is a beneficiary of the profit system—does not want to end it. And so we pile up debts which will be greater or less today.

We could have a united national effort instead of a selfish pressure if the economic machine were socially owned and if every advance in skill and production brought higher living standards to all instead of insecurity and unemployment to many.

We can exercise the spirit of fascism if we abandon the class conflict which the capitalist profit economy has bred and will continue to breed, and if we inaugurate democratic Socialism as the way of life.

We wish we could make the alternative plain to the workers of America . . .

Either profits and strife or Socialism and unity.

Either profits and the slavery of debt or Socialism and production for use in a socially-owned economy.

Either capitalism and, ultimately, fascism—or Socialism, unity and democracy on higher and broader plane.

Nobody can have the old order and escape its consequences. We can't be a united people so long as we tolerate a way of life which enables those who own to prey upon those who work.—Reading Labor Advocate.

How to Fight Communism

The passing of the Communist party as a separate political unit deserves more careful analysis than that of editors who expose their chronic anti-Russia phobias or their nervous-Nellie fear of "radicals."

It may safely be argued, we think, that the American Communists have long been discredited even in Moscow. That is shown not merely by the announced dissolution of the Comintern. Even in 1939 Earl Browder and his colleagues were completely ignored by the Kremlin and left in a ridiculous plight by the Hitler-Stalin nonaggression pact. As a party, the Communists here are subject to virtual suppression, and state laws make an effective challenge to the two major parties impossible. Their last recourse, obviously, is to reorganize into what they call an educational group.

A little less excitement on the part of our Red-baiters, therefore, would be welcome now. Some leading demagogues staunchly proclaim that they are not fooled by Bolshevism's latest "trick." This reveals at once their stubborn hostility to Russia and their old delusion that Communism, here or anywhere else, can be destroyed by abusing Communists—a technique they vary by smearing liberals. Communism has never been a "menace" here, and never will be, unless we fail to solve our social problems justly. Hunger, unemployment and widespread suffering are its breeding ground, and the way to combat Communism is to use our democratic system to attack such evils in our own American way.—The Chicago Sun.

HALLECK IS READY TO DIE FOR RIGHT TO POISON CONSUMER

Indiana Solon Declares He'll Lay Down Life in Fight To Prevent Honest Labeling on Merchandise

One of the most amazing utterances ever to emanate from a man in public life was made recently by Congressman Charles A. Halleck (Dem., Ind.), chairman of the Republican Congressional Committee, while addressing the Cincinnati Advertisers' Club.

Halleck was in the forefront of the congressional battle that resulted in legislation forbidding the government to require manufacturers to honestly label their merchandise.

He told the Cincinnati advertising men that he is so devoted to "free enterprise" that he is willing to die in defense of the right of unscrupulous business men to poison consumers for profit.

"I would lay down my life in the fight to keep America free of grade labeling," was how he stated his position.

He was perfectly willing to take his chances with adulterated and dangerous goods and insisted that every other American should face the same hazard. If the unsuspecting consumer dies as a consequence, he will have the glory of having sacrificed himself for "a worthy principle."

GOV'T CRACKS DOWN ON FLEISCHMANN'S YEAST FOR 'CURE-ALL' ADV. CLAIMS.

WASHINGTON.—The Federal Trade Commission has charged that Standard brands, Inc., sellers of Fleischmann's compressed yeast, had "disseminated false advertisements" concerning the therapeutic properties and effectiveness of the product in treating vitamin deficiencies. The commission's complaint stated that the advertisements "falsely represent," among other things, that persistent colds, nervousness, irritability, poor digestion, tiredness and premature aging can be effectively prevented or corrected by daily administration of Fleischmann's compressed yeast.

Let us endeavor so to live that when we come to die even the undertaker will be sorry. —Mark Twain.

THE MARCH OF LABOR

MISSISSIPPI—A POLL-TAX STATE—
15% OF STATE'S ELIGIBLE VOTERS
GO TO THE POLLS, WHILE IN WEST
VIRGINIA (NON-POLL-TAX) 83% OF
ELIGIBLE VOTERS VOTE.

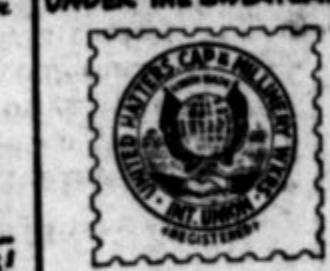

IN 1941, 75% OF THE MOTOR
VEHICLES OF THE WORLD
WERE PRODUCED IN THE
UNITED STATES.

THE FIRST WAVE
KILLED IN ACTION
WAS A UNION MEMBER—
ELIZABETH KORENSKY (LOCAL
155, U.E.R.C.M.)—
KILLED IN EXPLOSION AT NORFOLK,
VA., AIR STATION.

FOR QUALITY-CRAFTSMANSHIP-VALUE-IN-HATS
LOOK FOR THIS LABEL
UNDER THE SWEATBAND.

STALIN, ROOSEVELT MOVE TO RIGHT

Joseph Stalin and Franklin Roosevelt both made what some term decisive moves, some cover-up gestures, to the right. The moves, which follow, got scant attention in wartime headlines:

Stalin abandoned the "Internationale," a song calling for world revolution and Socialism, as the national anthem of Russia, saying it "does not correspond with socialist principles of Soviet state." A new anthem, more in the generally accepted patriotic line, has been adopted.

Roosevelt abandoned the "New Deal," which the nation's liberal elements have pronounced dead to all practical purposes. He suggested that the name no longer fits his administration, which should now be called "win the war" administration. Republicans rejoiced, saying it's useless for FDR to try to cast off "a soiled banner."

One radio commentator suggested that "Win the War With Willkie" is more fitting "as it has better iteration." All of which would seem to suggest that liberalism vs. conservatism will no longer be a major party issue in coming presidential campaign.

— The Co-operative Builder.

ART YOUNG AND OSCAR AMERINGER PASS AWAY

Two men, tried and true, recently passed from the scene that was so much richer for their presence. One of them, Art Young, died the day before New Year's, just about when his friends were receiving from him the customary New Year's greeting, drawn by himself and, this time, carrying the cross-inscription: "1944—Four Freedoms—Maybe More—Yes, and Teheran," and at the bottom the words: "It's a long road, but now we are getting somewhere." It's now "journey's end" for Art Young. The other man, Oscar Ameringer, died some three months ago.

Both men were in their seventies; both men had been active in the service of the labor movement over many decades; both were enormously admired by great numbers of people throughout the United States and beyond; and both men died poor, materially, that is, not otherwise. Which, presumably, is as it ought to be in this world of "free enterprise," which is very generous indeed to ability, provided, of course, that ability is put to service in the right direction. Both men could have sold themselves at a price commensurate with the extraordinary talents each possessed in his respective field, had they wanted to do so. But they didn't want to do so, each one preferring the enterprise which is really free: to live in freedom from dictation at the risk of endangering freedom from want.

So Art Young and Oscar Ameringer are no longer in our midst, and the world, our world of men of ideas and ideals, is by that much an emptier, a colder place in which it is our assignment to carry on.

Art Young was a great cartoonist. Oscar Ameringer was a great journalist and a platform speaker of extraordinary attractiveness.

The two men were in a number of ways as different as two men can be. But in one respect they were akin. Both possessed a sense of humor, of rare exquisite finesse. Not that humor which sees only the funny side of life and breeds shallow cynicism, but the variety that the German, Heinrich Heine—on Hitler's book-burning list—called "laughter through tears." It is the sense of humor that enables one to appreciate the reality of human frailty and the shortcomings of the weak before one is ready to condemn them, and the bullish pretense and bluff of the strong before he will yield to them. Ameringer and Young were, in a broad sense, agitators, as respectable newspapers describe their kind, but while their laughter was intellectually murderous it led not to destructive anger but provoked the desire to do things right. The sense of humor of an Oscar or Art is a creative force: it is creative both in time of peace and in time of war, in days of routine living and when revolution is bent on upsetting established social applecarts.—J. B. S. Hardman in *The Advance*.

World War I was followed by a bitter struggle for oil reserves. No answer was found to the problem of allocating natural resources among human beings on an equitable basis. The issue was left to competition—and World War II. World War II will be followed by a bitter struggle for air control, and unless men find an answer, by World War III. How much simpler and wiser to set up a world federation charged, among other duties, with complete international control of the air.

WAR BOOMS BIRTHS

War is keeping the stork on the hop. Since Pearl Harbor 1,000,000 more babies were born in this country than in the last two years of peace, the census Bureau revealed recently. All records were broken last year, with 8,200,000 births, 160,000 more than in 1942.

Our greatest glory is not in falling, but in rising every time we fall. —Confucius.

Establish a universal air

ANNUAL WAGE

CIO Pres. Philip Murray has focused national attention on a minimum guaranteed annual wage for industrial workers as one of the major issues in 1944.

This is one of the demands of the United Steelworkers of America in its present collective bargaining negotiations with the steel companies.

Murray has also advanced it in a number of public statements as one of the general issues on which the CIO will campaign in the 1944 elections.

He has called attention to the glaring contrast between the insecurity which faces war workers and returning servicemen, on the one hand and the well-padded security so carefully provided for American corporations and their coupon-clippers, on the other.

Undersecretary of War Robert Patterson recently testified that money-making corporations by the end of 1944 will have the equivalent of a postwar reserve of more than \$42,000,000,000.

This is a greater sum than the entire national income in the last year of the Hoover administration.

The corporations have been carefully husbanding their huge war profits, concealing them in many ways from the tax collectors and holding them in reserve rather than paying them out in present dividends.

From 1941 to 1943 they accumulated almost 12 billion dollars in undistributed profits, and money-making corporations alone have piled up about 18 billion dollars since 1939—all of which is waiting to be divided among the stockholders after the war.

In addition, the Congress has provided that even money already paid in war taxes may be refunded to the corporations after the war, virtually guaranteeing them normal profits for two full years.

Contrast this government-guaranteed security for well-heeled coupon-clippers with the ghastly insecurity that at all times casts its shadow over American working people and looms particularly threatening in the post-war years.

The social security laws provide only a minimum of subsistence or less for a limited period and for a limited number of workers.

Why then should not the profit-rich corporations, out of their plentiful reserves, be required to show some comparable consideration for the workers who make their profits possible as they show to the stockholders who garner them in?—The Montana Labor News.

TOWARD A NEW HARDING-COLLIDGE-HOOVER ERA...

Under the meaningful headline, "A Resurgent Congress Shapes a Pro-Business Future for the Nation," the Wall Street Journal carried a story from Washington predicting that a conservative Congress will dominate America's post-war career.

"Capitol Hill . . . will place all bets on the ability of competitive industry to provide high production and employment . . . rejecting governmental projects for public works and planning and direction of private industry. Congress will also defeat any legislation for enlarged social security, the Wall Street Journal predicts. Government housing plans will also be rejected, and federally owned war plants will be quickly disposed of to private industry.

"Roosevelt appears to have capitulated." "New Deal fundamentalism fades out." In contrast to the U.S.A., "Britain, it appears from here, will concentrate on its Beveridge plan, its monopolies backed and directed by the state."

In other words, Congress will adopt the program of the National Association of Manufacturers for "free enterprise"—the program now endorsed also by the Communists!—The New Leader.

Casualties in Industry Are Larger Than on Battle Fronts

Casualties among workers on the home front are still running far larger than among American troops overseas.

That startling fact, seldom if ever mentioned by anti-labor newspaper and radio propagandists, was cited this week by President William Green of the A. F. of L. Official government figures, he said, show the toll of accidents in industry considerably outnumbers the casualties from enemy guns and bombs to Yanks on the fighting fronts.

"Since Pearl Harbor, more than 80,000 American workers have lost their lives and seven million more have been injured on the production front," Green said.

The deaths and injuries have been so high in large part because the nation's workers are tolling "long hours and at top speed" to turn out war materials in record time and thus "save countless thousands of American lives abroad," the A. F. of L. chieftain declared.

He gave these figures at a rally in Indianapolis, which launched labor's participation in the Fourth War Loan Drive. Wm. Green insisted that American workers, having given "life and limb" to the cause of victory, will likewise give their last dollars.

Members of the A. F. of L. alone, he estimated, have already invested

three billion dollars in war bonds, and workers generally are buying \$445,000,000 of the bonds monthly through payroll savings plans. He predicted that the nation's working men and women will make a substantial additional investment during the Fourth Loan Drive.

BIG DAMAGES

NEW YORK, Dec. 29.—Damages of \$130,000—the largest ever given in the Federal court for the southern district of New York—were awarded to James C. McKinney, a railroad brakeman on the Pittsburgh & Lake Erie, for the loss of both legs in an accident said to have been due to defective brakes.

The jury found that the railroad was responsible for the mishap.

CHICAGO—A record award of \$200,000 was won by Tracy J. Cropper of Columbus, Ohio, a brakeman on the Pennsylvania, under a verdict handed down by a Superior Judge John F. Haas.

Cropper, the father of three children, lost an arm and a leg during a collision between two trains on a switching track at Columbus, Ohio.

Nothing is so strong as gentleness; nothing so gentle as real strength.—Francis de Sales.

It's no crime to be poor in this country, but what a crime so many poor in a country so rich!

ADAMIC'S NEW BOOK MY NATIVE LAND

Based upon the author's exclusive material, this incredible story of YUGOSLAVIA—the country of the Croatians, the Serbians and the Slovenians—and her heroic struggle holds a significant

lesson for the democracies.

Order Your Copy Now

\$3.75 a copy

PROLETAREC BOOK SHOP

2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

4th WAR
LOAN

Let's All Back The Attack